

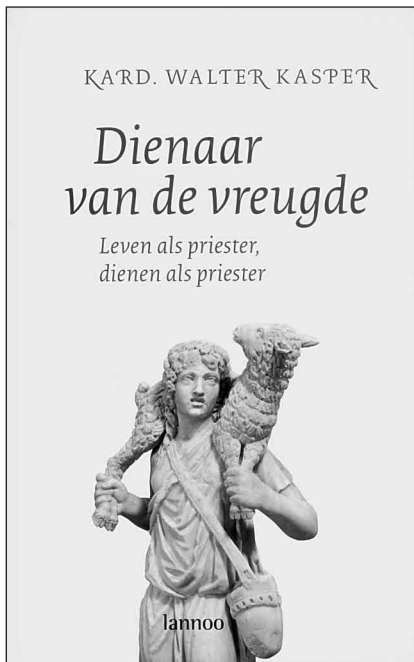
BOEK

KARDINAAL Walter Kasper is behalve kardinaal ook een vooraanstaand theoloog, die in de jaren 1970 en 1980 enkele opvallende werken schreef. Het boek *Dienaar van de vreugde* verscheen in Nederlandse vertaling naar aanleiding van de 175ste verjaardag van het grootseminarie van Brugge.

Hierin beschrijft Kasper de grondslagen van het priesterambt, en daarvoor gaat hij ten rade bij de oudste bronnen van het geloof. Zowel de Schrift als de kerkvaders oriënteren de schrijver. In het boek gaat hij het huidige crisisgevoel wat betreft het kerkelijke ambt niet uit de weg. Hij koppelt dat opmerkelijk genoeg – en dat maakt dit werk zeer leesbaar – aan zijn eigen levensweg als priester.

Ongetwijfeld roept de schrandere kardinaal met dit al bij al compacte boekje vele vragen op. Eén ervan betreft natuurlijk de celibaatsplicht, die Walter Kasper grondvest in de oudste ervaring van de Kerk. Tegelijk laat hij doorschemeren dat de celibaatsplicht in alle tijden van de kerkgeschiedenis werd betwist en bediscussieerd. De heilige Walter van Pontoise kreeg zelfs een pak slaag, omdat hij ijverde voor een strenge celibaatsplicht. Ja, dan mogen we er nu toch ook het onze over denken? (EDS)

Walter Kasper, *Dienaar van de vreugde. Leven als priester, dienen als priester*, Lannoo, Tielt, 2008, 170 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 7692 2.

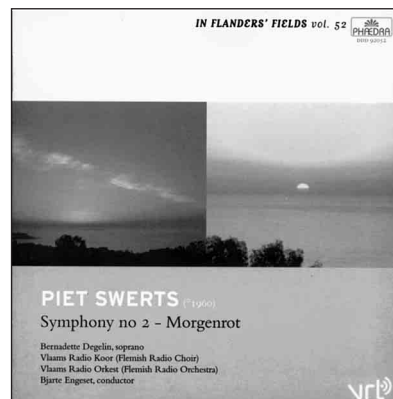
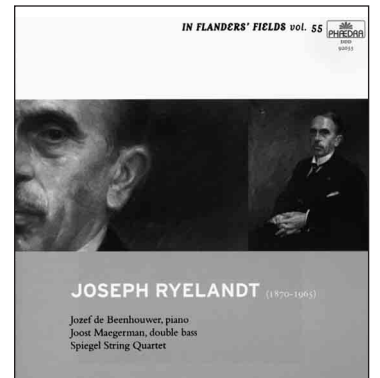
KAMERMUZIEK,
AL DAN NIET INTIEM

HOOGSTE tijd dat de Brugse laat-romantische toondichter Joseph Ryelandt van onder het stof werd vandaan gehaald! Na de nocturnes die pianist Bart Meuris niet zo lang geleden opnam, volgt een cd met kamermuziek. In dit geval gaat het om een pianokwintet, een adagio en een strijkkwartet, plus een pianosextet. Het geheel wordt vertolkt door het Spiegel String Quartet, met Jozef de Beenhouwer aan het klavier en Joost Maegerman, contrabas.

Joseph Ryelandt mag gerust meer geprogrammeerd worden, want honderd jaar na de première klinkt deze instrumentale kamermuziek nog steeds boeiend. Enkel het afsluitend andante en de variaties voor sextet kwamen tijdens het interbellum tot stand. Ryelandt was een van die typische vertegenwoordigers van de Franstalige Vlamingen, getekend door de Franse cultuur en smaak, maar voorts met alle vezels verankerd in hun *plat pays*.

Ryelandt had overigens geen moeite met het Nederlands, wat blijkt uit de opdrachten die hij op zijn artiestenfoto's neerpende. Eerder ontdekten we het intimistische, bezonnen en haast mystieke gehalte van zijn pianowerk. Die indruk wordt bevestigd door de nieuwe opname, maar tegelijk ervaren we ook sterker hoe hij krachtige spanningen kan oproepen, wat het samenspel werkelijk een grote intensiteit en diepgang verleent. Zijn vioolkwartet in f mineur uit 1903 is een echte openbaring die men best naast muziek van Fauré of Poulenc mag plaatsen. Gewoon knap! (JC)

Joseph Ryelandt, *Kamermuziek*, door Jozef de Beenhouwer (piano), Joost Maegerman (double bass) en het Spiegel String Quartet, deel 55 in de reeks *In Flanders' Fields*, PHAEDRA (distributie Coda), 92055, 21,20 euro.

OCHTENDSTOND

PIET SWERTS herinnert u zich van het plichtwerk dat hij componeerde voor de Koningin-Elisabethwedstrijd. We schreven toen 1987. Intussen is Swerts al flink op weg naar zijn vijftigste verjaardag en heeft hij een mooi muzikaal palmares. Die rijpheid blijkt uit de zeer opmerkelijke symfonie nummer 2, *Morgenrot*, die hij schreef vóór de millenniumwende. Het werk wordt uitstekend vertolkt door het koor en orkest van de VRT met Bernadette Degelin als soliste. Zelf omschrijft Swerts dit stuk als „een mengvorm van symfonie, requiem en oratorium”.

Symfonisch door de bezetting en de dramatiek, requiem vanwege de tekst (afscheid van een tijdperk of een geliefde), oratorium wegens de zang op mooie poëzie van Rilke. In het midden van het werk plaatste Piet Swerts een machtig koorgedeelte, twaalfstemmig en a capella, waarin Rilkes zoeken naar een benoemen van de onder geen noemer te vatten muziek meesterlijk wordt weergegeven.

Dit deel is een kantelpunt in de symfonie, een mysterieus moment, dat opent op een verte die van binnen komt, een gezang dat oren en harten openzet voor iets wat onze menselijke schamelheid en eindigheid overstijgt. Het rouwgevoel gaat over in een groeiend juichen. De ‘oude gewaden’ zijn eindelijk afgelegd, het morgenrood gloeit aan de horizon. Toekomst wordt mogelijk. Een toekomst niet als een maakbaar of te maken lot, maar als iemand die naar de mens toe komt. (JC)

Piet Swerts, *Symfonie nummer 2, Morgenrot*, door Bernadette Degelin (sopraan), het Vlaams Radio-koor en het Vlaams Radio Orkest onder leiding van Bjarte Engeset, deel 52 in de reeks *In Flanders' Fields*, PHAEDRA (distributie Coda), 92052, 21,20 euro.

DVD

MOZARTS opera *De Toverfluit* is een bekend en geliefd werk. Hoofdpersonages Papageno en Papagena kan de lezer zich wellicht wel voorstellen. In deze film speelt het verhaal zich evenwel af in de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog, een volstrekt andere setting dan in Mozarts oorspronkelijke opera.

Een gewonde soldaat komt terecht in een fantasiewereld, waar hij, net zoals in Mozarts verhaal, de dochter van de Koningin van de Nacht moet redden uit de klauwen van Sarastro. Papageno, de flierefluiter-vogelvangster, is in de film de verzorger van de vogels die de soldaten moeten verwittigen bij gasaanvallen.

Het oogt en klinkt aanvankelijk vreemd om deze opera verfilmd te zien tussen bombardementen en soldaten. Toch is het meesterlijk in scène gezet, zoals we van Kenneth Branagh gewoon zijn in vroegere verfilmingen van Shakespeare's *Henry V* en *Hamlet*.

De tekst in het Engels (Nederlandse ondertiteling is mogelijk) is ietwat vreemd voor wie vertrouwd is met *Die Zauberflöte*, maar het went snel en het doet niets af aan de uitvoering. Liefde en muziek overwinnen in deze film het leed van de oorlog.

Extra bij deze box zijn twee cd's met de volledige uitvoering van de muziek door The Chamber Orchestra of Europe onder leiding van James Conlon. Ook zonder beelden klinkt het schitterend in de oren. (TH)

Kenneth Branagh, *Mozarts Toverfluit*, box met 1 dvd en 2 cd's, Dutch Filmworks, 2008, EAN nummer 8715664054413, 29,99 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

HET TERE GELUID VAN DE LUIT

LUITSPEL is per definitie weinig geruchtmakend. Het instrument komt pas goed tot zijn recht, als er voldoende stilte is, en dat is vaak het probleem. Dit mooie, beschaafde instrument met een geschiedenis die reikt tot in de vroege middeleeuwen wordt al te vaak stiefmoederlijk behandeld. In de vroege barokperiode was de luit daarentegen onbetwistbaar het huisinstrument bij uitstek. Je treft de luit op tal van schilderijen aan, zo onnoemelijk populair was het. Er werd ook veel mee geëxperimenteerd. Velen zochten nieuwe stemwijzen of speciale vingerzettingen, om zo het hoogst mogelijke aantal tonen uit de snaren te halen.

De Fransman Pierre Baillard publiceerde in de jaren dertig van de zeventiende eeuw een gezaghebbende methode voor het luitspel, waarbij vier nieuwe akkoorden werden voorgesteld. Drie daarvan geven inderdaad een prima klank, maar bleken om diverse redenen toch niet praktisch. Het vierde akkoord (in d mineur) daarentegen werd zeer populair.

Anthony Bailes heeft een grote naam als luitspeler en specialiseerde zich in de verfijnde muziek uit het oude repertoire. Deze verzorgde cd bewijst eens te meer dat zijn reputatie staat als een huis. Hij bespeelt voor deze gelegenheid een twaalfsnarig instrument. Deze knappe cd, in een schitterende verpakking als steeds van het label Ramée, lijkt wel een doos pralines: elk op zich een heerlijkheid, maar als je alles opslokt, wordt het te veel. Luisteren dus, maar met mate, naar deze fijne muziek! (JC)

Old Gautiers Nightinghall, *French and English Lute Music in 'Accords Nouveaux'*, door Anthony Bailes (twaalfsnarige luit), Ramée (distributie Coda), RAM 0707, 21,20 euro.

